

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СУМСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

7 вересня 2017 року

м. Суми

№ _02-08/1559_

ПАТ «Сумиобленерго»

40035, м. Суми, вул. Івана Сірка, 7

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

До Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надійшла заява товариства з обмеженою відповідальністю «Виробничо-комерційне підприємство «Нотехс» (далі – ТОВ «ВКП «Нотехс», Споживач) (40004, м. Суми, вул. Ремісничка, 35-2, ідентифікаційний код юридичної особи – 31208663) від 05.05.2017 № 142 щодо правомірності дій публічного акціонерного товариства «Сумиобленерго» (далі – ПАТ «Сумиобленерго», Постачальник), які полягають у відмові коригування договірної величини споживання електричної енергії на квітень 2017 року та нарахування підвищеної плати на різницю між договірною величиною споживання електричної енергії та фактичним споживанням за розрахунковий період.

ПАТ «Сумиобленерго» є юридичною особою, має самостійний баланс, печатку зі своїм найменуванням, рахунки у банках. Згідно статуту основною метою діяльності ПАТ «Сумиобленерго», зокрема, є передача і надійне постачання електричної енергії споживачам на умовах укладених договорів. Враховуючи зазначене, ПАТ «Сумиобленерго» у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання і до нього можливе застосування норм цього Закону.

ПАТ «Сумиобленерго» має структурні ознаки суб'єкта господарювання, що займає монопольне становище на ринку постачання електричної енергії у межах території Сумської області, на якій розташовані діючі місцеві (локальні) електричні мережі ПАТ «Сумиобленерго».

Взаємовідносини, які виникають в процесі продажу і купівлі електричної енергії між постачальниками електричної енергії та споживачами (юридичними особами), регулюються Правилами користування електричною енергією, затвердженими постановою НКРЕ України від 31 липня 1996 року № 28 та зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 2 серпня 1996 року за № 417/1442 (далі - Правила).

Згідно з пунктом 6.1 Правил розрахунки споживача за електричну енергію здійснюються за розрахунковий період відповідно до умов договору.

ТОВ «ВКП «Нотехс» є споживачем електричної енергії на підставі укладеного з ПАТ «Сумиобленерго» договору про постачання електричної енергії від 22 серпня 2003 року № 1691 (далі – Договір).

Згідно з Додатком 1 (в редакції від 09.12.2016) до Договору договірною величиною споживання електричної енергії ТОВ «ВКП «Нотехс» на квітень 2017 року становить 90,111 тис.кВт*год.

Згідно з пунктом 1 Додатку 4 (в редакції від 09.12.2016) до Договору розрахунковим періодом на квітень місяць 2017 року є період з 20.03.2017 по 19.04.2017 включно. Пунктом 7 цього ж Додатку, який кореспондується з положеннями пункту 4.4 Правил передбачено, що при потребі Споживач має право протягом розрахункового періоду звернутися письмово до Постачальника із заявою щодо коригування договірної величини споживання електричної енергії. Пропозиції Споживача щодо коригування договірних величин є пріоритетними за умови попередньої оплати додатково заявлених обсягів активної електроенергії та отримання Постачальником заяви Споживача не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення розрахункового періоду, але Постачальник має право відмовити Споживачу в коригуванні (збільшенні) договірних величин у разі невиконання Споживачем своїх зобов'язань щодо оплати активної електроенергії за Договором.

ТОВ «ВКП «Нотехс» 07.04.2017 звернулося до ПАТ «Сумиобленерго» з проханням про збільшення договірної величини споживання електричної енергії згідно Договору на квітень місяць 2017 року на 40,00 тис.кВт*год та гарантувало попередню оплату. **На момент звернення ТОВ «ВКП «Нотехс» сплатило на рахунок ПАТ «Сумиобленерго» в якості оплати за електроенергію за квітень 2017 року кошти в розмірі 308828,94 грн.**

Пунктом 2 Додатку 4 (в редакції від 09.12.2016) до Договору передбачено здійснення платежу Споживачем на наступний розрахунковий період до його початку у сумі вартості повного заявленого (очікуваного) обсягу споживання активної електричної енергії, визначеного Додатком 1 (в редакції від 09.12.2016) до Договору. 21.02.2017 представником ТОВ «ВКП «Нотехс» було отримано рахунок на попередню оплату очікуваного обсягу споживання електричної енергії квітня 2017 року № 11/7096 на 90,111 тис.кВт*год на суму 223770,84 грн. (з врахуванням діючого на момент формування рахунку тарифу 2,48328 грн/кВт*год згідно з постановою НКРЕКП від 23.01.2017 № 51 «Про встановлення на лютий 2017 року роздрібних тарифів на електричну енергію при переході до ринкових роздрібних тарифів на електричну енергію, що відпускається для кожного класу споживачів, крім населення, на території України»).

Згідно з постановою НКРЕКП від 23.03.2017 № 338 «Про встановлення на квітень 2017 року роздрібних тарифів на електричну енергію при переході до ринкових роздрібних тарифів на електричну енергію, що відпускається для кожного класу споживачів, крім населення, на території України», що набула чинності 01.04.2017, для споживачів електричної енергії, що отримують її від постачальника ПАТ «Сумиобленерго», встановлено тариф у розмірі 1,9436 грн/кВт*год, без ПДВ (2,33232 грн/кВт*год з ПДВ). Згідно з пунктом 2 Додатку 4 (в редакції від 09.12.2016) до Договору період між датами на початку та в кінці розрахункового періоду прирівнюється до періоду дії тарифу (календарного місяця), а для розрахунку суми коштів, які має оплатити Споживач за спожиту в розрахунковому періоді активну електричну енергію застосовується тариф, який діяв на кінець розрахункового періоду відповідно до умов договору.

З урахуванням затвердженого згідно з постановою НКРЕКП від 23.03.2017 № 338 тарифу, станом на момент звернення ТОВ «ВКП «Нотехс» до ПАТ «Сумиобленерго» щодо збільшення договірної величини споживання електричної енергії згідно Договору на квітень місяць 2017 року, сплачених Споживачем коштів було достатньо для оплати електричної енергії в обсязі 132,412 тис.кВт*год (308828,94 грн./2,33232 грн/кВт*год = 132412,76 кВт*год), в той час як загальний обсяг споживання електричної енергії згідно з Додатком 1 (в редакції від 09.12.2016) до Договору та зверненням ТОВ «ВКП «Нотехс» щодо збільшення споживання на квітень 2017 року становив 130,111 тис.кВт*год (90,111 тис.кВт*год+40,00 тис.кВт*год).

Незважаючи на вказане вище ПАТ «Сумиобленерго» на адресу ТОВ «ВКП «Нотехс» було направлено повідомлення про відмову у коригуванні договірної величини споживання електричної енергії від 14.04.2017 № 1/2021, мотивуючи це порушенням умов пункту 4.4 Правил та пункту 7 Додатку 4 до Договору, а саме у зв'язку з *оплатою додатково заявленого обсягу споживання електричної енергії не в повному обсязі*. По закінченню розрахункового періоду ПАТ «Сумиобленерго» у листі від 25.04.2017 № 1/2182 повідомило ТОВ «ВКП

«Нотехс» про виявлене перевищення договірної величини споживання електричної енергії на об'єктах Споживача та надало рахунок від 25.04.2017 № 11/7488 для оплати двократної вартості перевищення договірної величини споживання електроенергії за квітень 2017 року на суму 24701,21 грн.

В наданих на вимогу голови територіального відділення поясненнях від 21.07.2017 № 17/9226 ПАТ «Сумиобленерго» обґрунтувало відмову ТОВ «ВКП «Нотехс» у коригуванні договірної величини споживання електричної енергії на квітень 2017 року наступним. Вартість 40,00 тис.кВт*год електричної енергії згідно з Постановою НКРЕКП від 23.03.2017 № 338 становить 93292,00 грн., що в сумі з вартістю очікуваного згідно з Додатком 1 (в редакції від 09.12.2016) до Договору обсягу споживання електричної енергії на квітень 2017 року (90,111 тис.кВт*год.), розрахованою за тарифом, діючим на момент формування рахунку на попередню оплату очікуваного обсягу споживання (21.02.2017), становить 317062,84 грн.

Необхідно зазначити, що пунктом 4.4 Правил та пунктом 7 Додатку 4 (в редакції від 09.12.2016) до Договору передбачена можливість відмови постачальника електричної енергії у коригуванні договірної величини споживання лише у випадку невиконання споживачем своїх зобов'язань щодо оплати електричної енергії за договором, будь-яких інших підстав відмови в коригуванні договірних величин зазначені пункти, як і в цілому чинне законодавство України, не містять. Зауважимо, що Договором не передбачена попередня оплата за додатково заявлені обсяги споживання електричної енергії, а отже, навіть у випадку якщо б ТОВ «ВКП «Нотехс» на момент звернення щодо коригування договірної величини споживання електричної енергії на квітень 2017 року взагалі не вносило коштів на рахунок ПАТ «Сумиобленерго» за додаткові обсяги споживання, це не могло бути підставою для відмови у коригуванні договірної величини споживання електричної енергії. Зазначене підтверджується в тому числі і судовою практикою, зокрема, в мотивувальних частинах рішення господарського суду Миколаївської області від 12.10.2012 по справі № 5016/1525/2012(1/69) та постанові Одеського апеляційного господарського суду від 12.12.2012 по цій же справі (залишені без змін згідно з постановою Вищого господарського суду України від 19.03.2013) зазначено про те, що єдиною законною підставою для відмови у коригуванні договірних величин споживання електричної енергії є невиконання споживачем своїх зобов'язань щодо оплати електричної енергії за договором, а можливість коригування договірної величини споживання електричної енергії у споживача існує незалежно від попередньої оплати додатково заявлених обсягів. Аналогічні правові позиції викладені також в постановах Вищого господарського суду України від 28.07.2010 по справі № 7/262, від 19.11.2009 по справі № 7/95, від 11.03.2009 по справі № 4/116/08.

Підсумовуючи вищесказане можна констатувати, що ТОВ «ВКП «Нотехс» звернулося до ПАТ «Сумиобленерго» щодо коригування (збільшення) договірної величини споживання електричної енергії згідно Договору на квітень 2017 року в строки та у порядку, що передбачені Правилами та Договором, а внесених на рахунок ПАТ «Сумиобленерго» коштів було цілком достатньо для повної оплати заявлених обсягів споживання. В той же час ПАТ «Сумиобленерго» відмовило ТОВ «ВКП «Нотехс» у коригуванні договірної величини споживання електричної енергії згідно Договору на квітень 2017 року без жодних законних на те підстав та розрахувавши при цьому вартість заявленого обсягу споживання електричної енергії за недіючим на момент звернення та момент його розгляду (14.04.2017) тарифом і як наслідок нарахувало споживачеві підвищену оплату на різницю між договірною величиною споживання електричної енергії та фактичним споживанням у розмірі 24701,21 грн.

В описаній ситуації ПАТ «Сумиобленерго», використовуючи своє монопольне становище на ринку постачання електричної енергії у межах території Сумської області, реалізувало свою ринкову владу шляхом незаконної відмови у коригуванні обсягів споживання електричної енергії та нарахування підвищеної оплати на різницю між договірною величиною споживання електричної енергії та фактичним споживанням.

Такі дії ПАТ «Сумиобленерго» були б неможливими в умовах значної конкуренції коли Споживач мав би можливість на свій розсуд без перерв у постачанні електричної енергії і вимушеної зупинки господарської діяльності та оплати електропередавальній компанії усіх нарахованих платежів (з урахуванням двократної вартості електричної енергії за перевищення

лімітів) швидко перейти до іншого постачальника електричної енергії за нерегульованим тарифом.

Дії ПАТ «Сумиобленерго», які полягають у відмові ТОВ «ВКП «Нотехс» коригування договірної величини споживання електричної енергії на квітень 2017 року та нарахування двократної вартості різниці між договірною величиною споживання електричної енергії та фактичним споживанням, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку постачання електричної енергії у територіальних (географічних) межах Сумської області, на якій розташовані належні ПАТ «Сумиобленерго» діючі місцеві (локальні) електромережі та технологічні електричні мережі інших власників, які знаходяться у користуванні (оперативному управлінні тощо) ПАТ «Сумиобленерго», що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи зазначене, керуючись статтями 12-1, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає ПАТ «Сумиобленерго» такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом скасування нарахованої ТОВ «ВКП «Нотехс» двократної вартості різниці між договірною величиною споживання електричної енергії та фактичним споживанням за квітень 2017 року та здійснення перерахунку ТОВ «ВКП «Нотехс» вартості спожитої в квітні 2017 року електричної енергії з урахуванням погодженого до споживання у квітні 2017 року обсягу електричної енергії на рівні 130,111 тис.кВт*год, у **одномісячний** термін з дня отримання цих рекомендацій.

Про результати виконання цих рекомендацій повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у п'ятиденний строк з дня їх виконання.

Разом із тим, доводимо до Вашого відома, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення законодавства про захист економічної конкуренції, провадження у справі не розпочинається.

Голова колегії

Є.М. Касьян

Члени колегії

В.М. Коваленко

С.В. Гусак

А.О. Товстуха